# COMPETENȚA PERSONALĂ A STATULUI ÎN DREPTUL INTERNAȚIONAL PUBLIC. Aspecte definitorii

*Olga DORUL*

Un stat suveran, în cadrul comunității internaționale, se bucură de o libertate de decizie deplină şi completă. În primul rând, deoarece, prin definire, nu este recunoscut ca fiind suveran decât statul care este cu adevărat independent, cu alte cuvinte, este titularul comandamentului superior al subiecților care-i sunt supuși, cel ce determină singur dreptul care este aplicabil pe teritoriul său şi nu este supus unei autorități, care i-ar putea impune limite în procesul decizional. Doctrina juridică internațională definește suveranitatea prin raportarea conceptului la criteriile de exclusivitate, autonomie şi plenitudine a competenței politice. Exclusivitatea competențelor semnifică faptul că doar autoritatea națională stabilită, în mod constituțional, are dreptul să vorbească în numele poporului său şi să angajeze semnătura statului său. De asemenea, autoritățile naționale sunt unicele autorizate să execute acte de constrângere asupra persoanelor şi bunurilor aflate pe teritoriul lor. Orice acțiune de această natură, realizată de un alt stat, ar însemna violarea suveranității şi i-ar angaja răspunderea în fața instanțelor juridice internaționale. Autonomia presupune faptul că actele constituționale şi legale ale autorităților statelor suverane sunt prezumate, conforme regulilor aplicabile față de asemenea acte, deoarece nu poate fi pusă chestiunea contestării libertății poporului de a-şi alege regimul său politic, economic şi social. Pentru aceleaşi motive, fiecare stat dispune de dreptul de a încheia relații pașnice cu alte state, de a contracta cu ele, de a se supune astfel în mod liber regulilor juridice comune. Un stat suveran nu poate fi limitat decât prin dreptul pe care l-a acceptat. El poate, prin urmare, în orice moment să renunțe la un tratat internațional, dacă respectă modalitățile de denunțare prevăzute. De asemenea, un stat poate refuza să semneze un tratat internațional, dacă consideră că interesele sale sunt amenințate. În final, ideea de plenitudine acordă fiecărui stat dreptul de a exploata în mod liber resursele sale naturale aflate în teritoriul său. Dreptul internațional garantează unui stat atât inviolabilitatea frontierelor sale, precum şi aderarea la organismele internaționale în baza principiului nediscriminării şi reciprocității avantajelor. Statele-membre ale Națiunilor Unite beneficiază în acest mod de egalitate suverană, fiecare în parte, oricare ar fi dimensiunea şi ponderea lor politică, dispun de acelaşi număr de voturi. Anume din acest motiv statele în curs de dezvoltare sunt apărătorii vigilenți ai principiului de suveranitate care le furnizează posibilitatea de negociere în cadrul ONU, care este net superioară potențialului lor real [1, p.299-300].

Suplimentar competențelor teritoriale, statul își exercită autoritatea asupra persoanelor aflate pe teritoriul său. La fel ca celelalte competențe, cea personală este expresia suveranității unui stat. Deoarece persoanele, în termenii dreptului internațional contemporan, prezintă categorii juridice diferite, este necesar a face distincția dintre cetățenii acestui stat și străinii aflați în teritoriul său. În acest context, competența personală a statului, după cum rezultă din doctrina franceză [2, p.1], ne apare ca puterea juridică recunoscută statului de a acționa cu privire la cetățenii săi aflați în străinătate, iar exemplul cel mai expresiv adus întru consolidarea acestei teze este protecția oferită de către state persoanelor aflate în afara statului (protecția diplomatică). Totuși, considerăm că accentul major în definirea acestui tip de competență nu poate fi pus pe elementul „extern" și ne raliem opiniei dominante în literatura de specialitate, precum că competența personală a statului este definită ca posibilitatea și dreptul acestuia de a veghea asupra populației permanente și temporare din teritoriul său. La rândul lor, persoanele sunt obligate să respecte legile statului respectiv. Deja, în calitate de derivată a competenței personale „interne" a statului, statul își poate extinde protecția pe care o acordă cetățenilor săi și dincolo de frontierele sale prin acordare,de exemplu, de imunități diplomatice.

Statul își exercită competența personală, în primul rând, față de propriii cetățeni. Aceasta va depinde, prin urmare, de condițiile de acordare de către stat a cetățeniei. Cetățenia este definită ca legătura politico-juridică dintre o persoană fizică și un cetățean, legătură stabilă în timp și spațiu, exprimată prin drepturi și obligații reciproce. În Hotărârea *Nottebohm* din 6 aprilie 1955, Curtea Internațională de Justiție a constatat că legătura juridică are la bază un fapt social de legătură, o solidaritate efectivă de existență, de interese, de sentimente atașate unei reciprocități de drepturi și obligații; ea este expresia juridică a faptului că un individ ce o posedă este, de fapt, mai puternic legat de populația statului care i-a acordat cetățenia decât de orice alt stat.

Un caz particular, în contextul competențelor statului, îl prezintă naționalitatea persoanelor juridice. În acest sens, sunt aduse precizări, interpretări prin Hotărârea Curții Internaționale de Justiție din 5 februarie 1970 în *Cazul Barcelona Traction*, caz deferit jurisdicției Curții datorită diferendului apărut între Belgia și Spania.

Instanțele jurisdicționale internaționale au avut ocazia să se pronunțe, în repetate rânduri, cu referire la conținutul competenței personale a statelor. Astfel, în Cazul schimbului de populație dintre Grecia și Turcia, Curtea Permanentă de Justiție Internațională a emis în anul 1925 un aviz consultativ prin care a constatat că acordarea cetățeniei ține de competența exclusivă a statului. Reiterând, Curtea Internațională de Justiție în anul 1955, a examinat *cauza Nottebohm*, și a ajuns la concluzia că cetățenia nu este reglementată de

dreptul internațional, iar cetățenia pentru a fi opozabilă trebuie să rezulte dintr-o legătură efectivă între stat şi persoana fizică.

Din punctul de vedere al dreptului internațional public, competența personală face obiectul unei atenții particulare, atunci când sunt invocate atingeri realizate în afara teritoriului statului. Prima dificultate apărută, în acest context, ține de faptul că raportul juridic față de care statul încearcă să aplice regulile ordinii sale juridice este localizat în teritoriul unui stat terț; a doua dificultate constă în faptul că autorul acestei conduite este deja supus propriei ordini juridice. Această concurență dintre ordinile juridice constituie obiectul de reglementare a dreptului internațional, deoarece, în fond, este o situație în care subiecții săi se contrează în libertățile lor de acțiune [3, p.9]. În practică, apar frecvente situații de conflict de competență teritorială şi personală, însă acesta, conform unei practici stabilite, va fi soluționat în favoarea competenței teritoriale.

***Referințe:***


1. BONIFACE P. *Dictionnaire des relationsinternationales*. Paris: Hatier, 1996, p.299-300. ISBN-13: 978-2218716423
2. PINTO R. *Le problème de la nationalitédevant lejugeinternational.* AFDI, 1963, p.361 [Accesat 25.05.2013] Disponibil :http://droit.univ-lille2.fr/fileadmin/user_upload/enseignants/lavenue/DIPA/dipa3.pdf
3. BOURGUIGNON, J. *La competencepersonnellepassive,*Mémoirepour le Master 2 en Droitinternational public. Paris, 2010. [Accesat 20.05.2013] Disponibil: https://docassas.u-paris2.fr/nuxeo/site/esupversions/e31f020c-9b14-46a5-83cb-b869636cf66c